DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)
den 10 november 2005 *

I mål C-432/03,

angående en talan om fördragsbrott enligt artikel 226 EG, som väckts den 10 oktober 2003,

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av A. Caeiros, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

Republiken Portugal, företrädd av L. Fernandes, i egenskap av ombud, biträdd av N. Ruiz, advogado, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

* Rättegångsspråk: portugisiska.

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden P. Jann samt domarna K. Schiemann, N. Colneric, K. Lenaerts (referent) och E. Juhász,

generaladvokat: L.A. Geelhoed,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören M. Ferreira,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 9 juni 2005,

och efter att den 8 september 2005 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Europeiska gemenskapernas kommission har yrkat att domstolen skall fastställa att Republiken Portugal har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 28 EG och 30 EG samt enligt artiklarna 1 och 4.2 i Europaparlamentets och rådets beslut 3052/95/EG av den 13 december 1995 för att fastställa ett förfarande för ömsesidig information om nationella åtgärder som avviker från principen om fri rörlighet för varor inom gemenskapen (EGT L 321, s. 1), genom att inte beakta godkännandeintyg som utfärdats i andra medlemsstater vid ett förfarande för godkännande, enligt artikel 17 i de allmänna portugisiska reglerna om stads-

byggande (Regulamento Geral das Edificações Urbanas), vilka antagits genom lagdekret nr 38/382 av den 7 augusti 1951 (*Diário do Governo*, serie I, nr 166, av den 7 augusti 1951, s. 715) (nedan kallat lagdekretet), av polyetylenrör som importerats från dessa medlemsstater och genom att inte underrätta kommissionen om denna åtgärd.

Tillämpliga bestämmelser

Gemenskapslagstiftningen

2 Rådets direktiv 89/106/EEG av den 21 december 1988 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om byggprodukter (EGT L 40, 1989, s. 12; svensk specialutgåva, område 13, volym 17, s. 185), i dess lydelse enligt rådets direktiv 93/68/EEG av den 22 juli 1993 (EGT L 220, s. 1; svensk specialutgåva, område 13, volym 24, s. 197) (nedan kallat direktiv 89/106), gäller, enligt artikel 1.1 i direktivet, byggprodukter i den mån de berörs av de väsentliga kraven på byggnadsverk i artikel 3.1 i samma direktiv.

3 Enligt artikel 1.2 i direktiv 89/106 avses med byggprodukt i detta direktiv "varje produkt som tillverkats för att infogas varaktigt i byggnadsverk, såväl i byggnader som i andra anläggningar".

4 Enligt artikel 2.1 i direktivet skall medlemsstaterna vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att produkter enligt artikel 1 som är avsedda att användas i byggnadsverk får släppas ut på marknaden endast om de är lämpliga för sådan

användning. Det sistnämnda innebär att de skall ha sådana egenskaper att de byggnadsverk i vilka de infogas, monteras, används eller installeras kan uppfylla de väsentliga krav som avses i artikel 3 i den mån byggnadsverken omfattas av bestämmelser som innehåller sådana krav och är rätt projekterade och utförda.

5 I artikel 3.1 i samma direktiv föreskrivs att dessa väsentliga krav anges i bilaga 1 till direktivet i form av målsättningar. Kraven rör vissa egenskaper hos byggnadsverk i fråga om bärförmåga, stadga och beständighet, brandskydd, hygien, hälsa och miljö, säkerhet vid användning, bullerskydd samt energihushållning och värmeisolering.

6 Enligt artikel 4.1 i direktiv 89/106 benämns standarder och tekniska godkännanden i detta direktiv tekniska specifikationer.

7 I artikel 4.2 i direktivet föreskrivs att medlemsstaterna skall förutsätta att produkter är lämpliga för användning om de har sådan beskaffenhet att de byggnadsverk som de ingår i tillgodoser de väsentliga kraven och om produkterna är försedda med CE-märkning, vilken visar att produkterna överensstämmer med de tillämpliga nationella standarder som utgör överförda harmoniserade standarder, med ett europeiskt tekniskt godkännande eller, om harmoniserade specifikationer saknas, med de nationella tekniska specifikationer som anges i artikel 4.3.

8 Enligt nämnda artikel 4.3 får medlemsstaterna till kommissionen överlämna texterna till de nationella tekniska specifikationer som de anser överensstämmer

med de väsentliga kraven, så att kommissionen skall kunna underrätta medlemsstaterna om vilka av dessa nationella tekniska specifikationer som förutsätts överensstämma med de väsentliga kraven.

9 I artikel 6.1 och 6.2 i direktiv 89/106 föreskrivs följande:

"1. Medlemsstaterna skall inte hindra att produkter som uppfyller direktivets bestämmelser ges fri rörlighet, släpps ut på marknaden eller används inom deras territorier.

Medlemsstaterna skall säkerställa att användningen av dessa produkter för avsedda ändamål inte hindras av regler eller villkor som ställs upp av offentliga organ eller av privata organ, vilka uppträder som offentliga företag eller offentliga organ i kraft av en monopolställning.

2. Intill dess att de europeiska tekniska specifikationer som avses i kapit[len] II och III anger annat, skall medlemsstaterna dock tillåta att produkter som inte omfattas av artikel 4.2 släpps ut på marknaden inom deras territorier om produkterna uppfyller nationella bestämmelser som överensstämmer med fördraget. ..."

10 I artikel 16 i direktivet stadgas följande:

"1. När tekniska specifikationer, definierade i artikel 4, saknas för en bestämd produkt skall den mottagande medlemsstaten, på begäran i varje enskilt fall, anse att produkten överensstämmer med gällande nationella bestämmelser, om den har godkänts vid provning och kontroll som utförts av godkänt organ i den tillverkande medlemsstaten enligt de metoder som gäller i den mottagande medlemsstaten eller som erkänns av denna medlemsstat som likvärdiga.

2. Den tillverkande medlemsstaten skall till den mottagande medlemsstaten, enligt vars bestämmelser provningarna och kontrollerna skall utföras, lämna uppgift om det organ som avses bli godkänt för detta ändamål. Den mottagande medlemsstaten och den tillverkande medlemsstaten skall förse varandra med all nödvändig information. När detta utbyte av information är avslutat, godkänner den tillverkande medlemsstaten det organ som utsetts. Om en medlemsstat har betänkligheter skall dessa dokumenteras och kommissionen informeras.

3. Medlemsstaterna skall se till att de utsedda organen förser varandra med all nödvändig hjälp.

4. När en medlemsstat konstaterar att ett godkänt organ inte utför provningar och kontroll på ett riktigt sätt i överensstämmelse med de nationella bestämmelserna, skall den underrätta den medlemsstat där organet godkänts. Denna medlemsstat skall inom rimlig tid informera den anmälande medlemsstaten om vilka åtgärder som vidtagits. Om den anmälande medlemsstaten inte anser att dessa åtgärder är tillräckliga, kan den förbjuda att produkten i fråga släpps ut på marknaden och används eller föreskriva särskilda villkor för produkten. Den skall informera den andra medlemsstaten och kommissionen om detta."

11 I artikel 1 i beslut 3052/95 föreskrivs följande:

"När en medlemsstat hindrar den fria rörligheten eller utsläppandet på marknaden av en viss produktmodell eller produkttyp som är lagligen tillverkad eller saluförd i en annan medlemsstat, skall den anmäla detta till kommissionen när åtgärden direkt eller indirekt leder till

— ett allmänt förbud mot produkten,

— en vägran att tillåta utsläppande på marknaden av produkten,

— en ändring av den aktuella produktmodellen eller produkttypen innan den släpps ut på eller behålls på marknaden, eller

— ett tillbakadragande från marknaden av produkten."

12 I artikel 3.2 i beslut 3052/95 föreskrivs att denna anmälningsskyldighet inte skall tillämpas på bland annat åtgärder som enbart vidtas på grund av gemenskapsbestämmelser om harmonisering och åtgärder som enligt särskilda bestämmelser skall anmälas till kommissionen.

13 I artikel 4.1 och 4.2 i beslutet föreskrivs att den anmälan som avses i artikel 1 skall vara tillräckligt detaljerad, tydlig och lättförståelig, och att relevant information skall överlämnas inom 45 dagar räknat från den dag då åtgärden vidtogs.

Den nationella lagstiftningen

14 I artikel 17 i lagdekretet föreskrivs att nya material eller byggnadsmetoder, avseende vilka officiella specifikationer och tillräcklig praktisk erfarenhet saknas, endast får användas efter ett förhandsyttrande från det nationella ingenjörstekniska laboratoriet vid ministeriet för offentliga bygg- och anläggningsarbeten (Laboratório Nacional de Engenharia Civil, nedan kallat LNEC).

15 Enligt kungörelser från ministeriet för offentliga bygg- och anläggningsarbeten av den 2 november 1970 (*Diário do Governo*, serie II, nr 261, av den 10 november 1970, s. 7834) och av den 7 april 1971 (*Diário do Governo*, serie II, nr 91, av den 19 april 1971, s. 2357) får endast plastmaterial som godkänts av LNEC användas i vattenförsörjningsnätet.

Det administrativa förfarandet

16 I april 2000 mottog kommissionen ett klagomål från ett portugisiskt företag som hade nekats erforderligt tillstånd av tillsynsmyndigheten, bolaget Empresa Pública de Águas Livres de Lisboa SA (nedan kallat EPAL), för att installera PEX-rör av polyetylen som hade importerats från Italien och Spanien i rörsystemet i en byggnad, med motiveringen att rören inte hade godkänts av LNEC. Sökandeföretaget ansökte

därefter hos LNEC om ett bestyrkande av att företagets utländska intyg var likvärdiga.

17 Genom en skrivelse av den 26 maj 2000 underrättade LNEC sökandeföretaget om att det hade avslagit företagets ansökan om bestyrkande av att det intyg som utfärdats av Istituto Italiano dei Plastici (nedan kallat IIP) var likvärdigt, med motiveringen att IIP inte tillhörde de organ som är medlemmar i Europeiska godkännandeunionen (nedan kallad UEATC) och inte heller tillhörde något av de andra organ med vilka LNEC ingått ett samarbetsavtal på området i fråga.

18 Genom en formell underrättelse av den 12 september 2000 underrättade kommissionen Republiken Portugal om att den hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 28 EG och 30 EG samt enligt artiklarna 1 och 4.2 i beslut 3052/95, genom att i artikel 17 i lagdekretet föreskriva att polyetylenrör som importerats från andra medlemsstater skall genomgå ett godkännandeförfarande, utan att man därvid beaktar godkännandeintyg som utfärdats i dessa medlemsstater, och genom att inte underrätta kommissionen om denna åtgärd.

19 Kommissionen ansåg att det svar som de portugisiska myndigheterna lämnade inte var tillfredsställande. Den skickade därför den 16 maj 2001 ett motiverat yttrande och anmodade dem att vidta nödvändiga åtgärder för att följa yttrandet inom två månader från delgivningen av detsamma.

20 Kommissionen nöjde sig inte med det svar som de portugisiska myndigheterna lämnade och väckte därför förevarande talan.

Prövning av talan

Den första anmärkningen: Åsidosättande av artiklarna 28 EG och 30 EG

Parternas argument

21 Kommissionen har först påpekat att rören i fråga visserligen utgör byggprodukter i den mening som avses i direktiv 89/106, men att de inte omfattas av några harmoniserade standarder i den mening som avses i artikel 4 i direktivet. Det speciella förfarande som föreskrivs i artikel 16 i direktivet är inte tillämpligt i förevarande fall, eftersom det saknas portugisiska tekniska specifikationer för rören i fråga och eftersom de metoder för certifiering och för beviljande av godkännande som gäller i de båda berörda medlemsstaterna inte är desamma eller likvärdiga. De regler som är tillämpliga på rören i fråga i Portugal skall därför undersökas mot bakgrund av artiklarna 28 EG och 30 EG.

22 Det godkännandeförfarande som användningen av polyetylenrör som importerats från andra medlemsstater skall genomgå enligt artikel 17 i lagdekretet utgör nämligen enligt kommissionen en åtgärd med motsvarande verkan som en kvantitativ importrestriktion. De portugisiska myndigheterna har inte uppgett varför rören i fråga inte garanterar en skyddsnivå i fråga om skyddet för människors hälsa och liv som är likvärdig med den skyddsnivå som de portugisiska bestämmelserna avser att garantera.

23 Enligt rättspraxis på området för fri rörlighet för varor är de portugisiska myndigheterna skyldiga att beakta intyg som utfärdats av certifieringsorgan i andra medlemsstater, vilka — trots att de inte är medlemmar i UEATC — har erkänts av de andra medlemsstaterna som behöriga att godkänna produkterna i fråga. Om de portugisiska myndigheterna inte hade tillgång till tillräckliga uppgifter rörande de bestämmelser enligt vilka IIP hade utfärdat sitt intyg, hade de kunnat få dessa uppgifter från de italienska myndigheterna.

24 Vidare står underlåtenheten att godkänna rören, med motiveringen att LNEC:s godkännande endast avser rörsystem, inte i proportion till syftet att skydda människors hälsa och liv.

25 För att ett krav på föregående myndighetstillstånd skall kunna anses berättigat trots att grundläggande friheter därigenom inskränks måste det under alla förhållanden grundas på objektiva kriterier som inte är diskriminerande och som är kända på förhand, så att de nationella myndigheternas utrymme för skönsmässig bedömning begränsas på så sätt att det förhindras att bedömningen blir godtycklig.

26 Den portugisiska regeringen har hävdat att de nationella bestämmelser som är i fråga endast innebär att artikel 2 i direktiv 89/106 genomförs. I nämnda artikel åläggs medlemsstaterna skyldigheten att garantera att byggprodukter endast får släppas ut på marknaden om deras användning i de byggnadsverk som de är avsedda för gör att byggnadsverken kan uppfylla de väsentliga krav som anges i bilaga 1 till direktivet.

27 Eftersom rören i fråga inte omfattas av en harmoniserad standard, ett europeiskt tekniskt godkännande eller en nationell teknisk specifikation som erkänts på gemenskapsnivå, hade Republiken Portugal rätt att föreskriva att rören skall genomgå ett sådant godkännandeförfarande som föreskrivs i artikel 17 i lagdekretet.

28 När det gäller produkter som omfattas av direktiv 89/106 har principen att en medlemsstat inte får kräva analyser eller tester om sådana redan har utförts i en annan medlemsstat för övrigt kommit till uttryck i det speciella förfarande för överensstämmelsekontroll som föreskrivs i artikel 16 i direktivet. I förevarande fall följde emellertid inte Republiken Italien, i egenskap av den tillverkande staten, detta förfarande.

29 Eftersom LNEC inte kunde samarbeta med IIP, kunde det inte godkänna rören enbart på grundval av det intyg som IIP hade utfärdat utan att åsidosätta artikel 16 i direktiv 89/106. Att erkänna ett intyg under sådana förhållanden skulle nämligen, enligt den portugisiska regeringen, innebära att man godtog en princip om erkännande av alla intyg, oavsett vilket organ som utfärdat intyget, oberoende av om det lämnats garantier för att de berörda produkterna är lämpliga och att det finns kontrollmekanismer samt att dessa mekanismer är tillräckliga.

30 Den portugisiska regeringen har slutligen anfört att regler som grundas på en överensstämmelsekontroll av rörsystemen inte nödvändigtvis medför större hinder för handeln med rör mellan Portugal och de andra medlemsstaterna än regler om godkännande av enskilda rör. Garantin för att byggnader är säkra kan nämligen inte säkerställas enbart genom en kontroll av enskilda rör.

Domstolens bedömning

31 Innan domstolen undersöker huruvida förfarandet för godkännande, som är tillämpligt enligt artikel 17 i lagdekretet, är förenligt med artiklarna 28 EG och 30 EG, skall domstolen kontrollera huruvida Republiken Portugal, genom att tillämpa detta förfarande, endast har iakttagit de skyldigheter som följer av direktiv 89/106, såsom den portugisiska regeringen har gjort gällande.

32 Direktiv 89/106 har huvudsakligen till syfte att undanröja handelshinder genom att skapa villkor som gör det möjligt att fritt saluföra byggprodukter inom gemenskapen. För det syftet fastställs i direktivet de väsentliga krav som skall uppfyllas med avseende på de byggnader och de byggnadsverk i vilka byggprodukterna skall användas och som genomförs genom harmoniserade standarder och nationella standarder för införlivande, genom europeiska tekniska godkännanden och genom nationella tekniska specifikationer som erkänts på gemenskapsnivå. I artikel 6.1 i direktiv 89/106 föreskrivs att medlemsstaterna inte skall hindra att produkter som uppfyller direktivets bestämmelser ges fri rörlighet, släpps ut på marknaden eller används inom deras territorier.

33 Det är ostridigt mellan parterna att rören i fråga, trots att de utgör byggprodukter i den mening som avses i direktiv 89/106, inte omfattas av en harmoniserad standard, ett europeiskt tekniskt godkännande eller en nationell teknisk specifikation som erkänts på gemenskapsnivå i den mening som avses i artikel 4.2 i direktivet.

34 Beträffande byggprodukter som inte omfattas av artikel 4.2 i direktiv 89/106 föreskrivs emellertid i artikel 6.2 i nämnda direktiv att medlemsstaterna, intill dess att de europeiska tekniska specifikationerna anger annat, skall tillåta att produkterna släpps ut på marknaden inom deras territorier om produkterna uppfyller nationella bestämmelser som överensstämmer med EG-fördraget.

35 Direktiv 89/106 bekräftar således att en medlemsstat endast kan tillämpa nationella bestämmelser som överensstämmer med de skyldigheter som följer av fördraget, däribland principen om fri rörlighet för varor som anges i artiklarna 28 EG och 30 EG, på utsläppandet av en byggprodukt, vilken inte omfattas av harmoniserade tekniska specifikationer eller tekniska specifikationer som erkänts på gemenskapsnivå, på marknaden inom denna medlemsstat.

36 I artikel 16 i direktiv 89/106 föreskrivs ett speciellt förfarande, enligt vilket den mottagande medlemsstaten skall anse att en byggprodukt, som härrör från en medlemsstat och för vilken harmoniserade tekniska specifikationer eller tekniska specifikationer som erkänts på gemenskapsnivå saknas, överensstämmer med gällande nationella bestämmelser om den har godkänts vid provning och kontroll som utförts av godkänt organ i den tillverkande medlemsstaten enligt de metoder som gäller i den mottagande medlemsstaten eller som erkänns av denna medlemsstat som likvärdiga.

37 Enligt det speciella förfarandet skall den mottagande medlemsstaten och den tillverkande medlemsstaten förse varandra med all nödvändig information, så att sistnämnda medlemsstat kan godkänna ett organ för detta ändamål. Om en medlemsstat har betänkligheter skall dessa dokumenteras och kommissionen informeras därom i enlighet med artikel 16.2 i direktiv 89/106.

38 I artikel 16 i direktiv 89/106 regleras emellertid inte den situation då en näringsidkare har importerat en byggprodukt för vilken harmoniserade tekniska specifikationer eller tekniska specifikationer som erkänts på gemenskapsnivå saknas, och den tillverkande medlemsstaten inte har informerat den mottagande medlemsstaten om det organ som har godkänts eller som den har för avsikt att godkänna för detta ändamål.

39 Det förhållandet att en av de medlemsstater som berörs av förfarandet underlåter att vidta åtgärder kan inte i sig motivera en inskränkning av den fria rörligheten för varor som en näringsidkare ställs inför vid användningen av produkten i fråga i en annan medlemsstat.

40 Härav följer, i motsats till vad den portugisiska regeringen har hävdat, att det speciella förfarande som föreskrivs i artikel 16 i direktivet inte hindrar att underlåtenheten av ett godkännandeorgan som LNEC att, inom ramen för ett förfarande för godkännande som det som följer av artikel 17 i lagdekretet och ministerkungörelserna från år 1970 och år 1971, bestyrka likvärdigheten av ett intyg som utfärdats av ett godkännandeorgan i en annan medlemsstat bedöms mot bakgrund av artiklarna 28 EG och 30 EG.

41 Kravet på ett föregående godkännande av en produkt för att bestyrka att den är lämplig för viss användning, liksom underlåtenheten, i det sammanhanget, att erkänna likvärdigheten av intyg som utfärdats i en annan medlemsstat, begränsar tillträdet till marknaden i importmedlemsstaten och skall därför anses utgöra en åtgärd med motsvarande verkan som en kvantitativ importrestriktion i den mening som avses i artikel 28 EG (se, för ett liknande resonemang, dom av den 8 maj 2003 i mål C-14/02, ATRAL, REG 2003, s. I-4431, punkterna 62 och 63).

42 Enligt fast rättspraxis kan en sådan åtgärd endast vara motiverad av något av de till allmänintresset hänförliga skäl som anges i artikel 30 EG eller något av de tvingande hänsyn som har fastställts i domstolens rättspraxis, på villkor att åtgärden är ägnad att säkerställa att det eftersträvade målet uppnås och inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål (se dom av den 22 januari 2002 i mål C-390/99, Canal Satélite Digital, REG 2002, s. I-607, punkt 33, av den 20 juni 2002 i de förenade målen C-388/00 och C-429/00, Radiosistemi, REG 2002, s. I-5845, punkterna 40–42, och av den 8 september 2005 i mål C-40/04, Yonemoto, REG 2005, s. I-7755, punkt 55).

43 Det förfarande för godkännande som inrättats genom artikel 17 i lagdekretet har till syfte att säkerställa att material som används i byggnader och byggnadsverk är säkra och främjar följaktligen även målet att skydda människors hälsa och liv.

44 Av fast rättspraxis följer att det, i avsaknad av harmoniserade bestämmelser, ankommer på medlemsstaterna att besluta hur långtgående skyddet för människors hälsa och liv skall vara och besluta om krav på godkännande innan de berörda produkterna släpps ut på marknaden (se dom av den 27 juni 1996 i mål C-293/94, Brandsma, REG 1996, s. I-3159, punkt 11).

45 En bestämmelse som en medlemsstat infört måste emellertid anses gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå det mål som eftersträvas om den innebär att kontroller som redan har utförts inom ramen för andra förfaranden — antingen i samma stat eller i en annan medlemsstat — genomförs två gånger (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Canal Satélite Digital, punkt 36).

46 Domstolen har redan slagit fast att även om det står en medlemsstat fritt att kräva att en produkt, som redan har godkänts i en annan medlemsstat, måste genomgå ett nytt undersöknings- och godkännandeförfarande, är myndigheterna i medlemsstaterna dock skyldiga att bidra till en lättnad av kontrollerna i handeln inom gemenskapen. Av detta följer att de inte i onödan får kräva att tekniska eller kemiska analyser eller laboratorietester utförs, om samma analyser och tester redan har utförts i en annan medlemsstat och myndigheterna har, eller på begäran kan få, tillgång till resultaten av dessa (dom av den 17 december 1981 i mål 272/80, Frans-Nederlandse Maatschappij voor Biologische Producten, REG 1981, s. 3277, punkt 14, svensk specialutgåva, volym 6, s. 257, domen i det ovannämnda målet Brandsma, punkt 12, och dom av den 17 september 1998 i mål C-400/96, Harpegnies, REG 1998, s. I-5121, punkt 35).

47 För att noga iaktta denna skyldighet krävs att det nationella organ som skall pröva en ansökan om godkännande av en produkt eller en ansökan om erkännande, i det sammanhanget, av likvärdigheten av ett intyg som utfärdats av ett godkännandeorgan i en annan medlemsstat intar en aktiv hållning. Det åligger för övrigt även sistnämnda organ att i förekommande fall inta en sådan aktiv hållning, och det ankommer i det avseendet på medlemsstaterna att försäkra sig om att de behöriga godkännandeorganen samarbetar med varandra, i syfte att underlätta de förfaranden som skall följas för att få tillträde till den nationella marknaden i importmedlemsstaten.

48 I förevarande fall erkände LNEC inte likvärdigheten av det intyg som IIP utfärdat, med motiveringen att IIP inte var medlem i UEATC, som LNEC är anslutet till, och att organet inte hade ingått något samarbetsavtal med LNEC på det aktuella området. Det framgår av handlingarna i målet att LNEC varken begärde att sökandeföretaget skulle lämna upplysningar som det hade tillgång till, och som skulle ha gjort det möjligt för LNEC att bedöma beskaffenheten av det intyg som IIP utfärdat, eller kontaktade IIP för att få sådana upplysningar.

49 De portugisiska myndigheterna har underlåtit att iaktta den samarbetsskyldighet som, i samband med en ansökan om godkännande av en produkt som importerats från en annan medlemsstat, följer av artiklarna 28 EG och 30 EG, genom att i artikel 17 i lagdekretet föreskriva att användningen av den aktuella produkten skall genomgå ett godkännandeförfarande, utan att i det sammanhanget beakta ett intyg som utfärdats av ett godkännandeorgan i en annan medlemsstat och utan att begära nödvändiga upplysningar från sökandeföretaget eller nämnda organ.

50 Vad beträffar de konkreta krav som föreskrivs för att rören i fråga skall godkännas i Portugal och som enligt den portugisiska regeringen går utöver de tekniska krav som IIP beaktat, skall det erinras om följande. För att ett krav på föregående

myndighetstillstånd skall kunna anses berättigat trots att grundläggande friheter därigenom inskränks, måste det under alla förhållanden grundas på objektiva kriterier som inte är diskriminerande och som är kända på förhand, så att de nationella myndigheternas utrymme för skönsmässig bedömning begränsas på så sätt att det förhindras att bedömningen blir godtycklig (domen i det ovannämnda målet Canal Satélite Digital, punkt 35).

51 Eftersom det i artikel 17 i lagdekretet enbart föreskrivs att nya material eller byggnadsmetoder, avseende vilka officiella specifikationer och tillräcklig praktisk erfarenhet saknas, endast får användas efter ett förhandsyttrande från LNEC, uppfyller artikeln inte dessa krav.

52 Den portugisiska lagstiftningen är således inte förenlig med proportionalitetsprincipen och strider följaktligen mot artiklarna 28 EG och 30 EG, genom att det föreskrivs att rören i fråga skall genomgå ett sådant godkännandeförfarande som det som föreskrivs i artikel 17 i lagdekretet.

53 Härav följer att kommissionens första anmärkning är välgrundad.

Den andra anmärkningen: Åsidosättande av artiklarna 1 och 4.2 i beslut 3052/95

Parternas argument

54 Kommissionen har hävdat att EPAL:s underlåtenhet att godkänna produkterna i fråga i avsaknad av ett intyg från LNEC och LNEC:s underlåtenhet att erkänna likvärdigheten av det intyg som IIP utfärdat tillsammans utgör en åtgärd i den mening som avses i beslut 3052/95, vilken skulle ha anmälts till kommissionen inom 45 dagar från den dag då åtgärden vidtogs.

55 Den portugisiska regeringen har genmält att det följer av artikel 3.2 i beslut 3052/95 att denna anmälningsskyldighet inte skall tillämpas på åtgärder som enbart vidtas på grund av gemenskapsbestämmelser om harmonisering. Genom att inte erkänna att det intyg som IIP utfärdat var likvärdigt med ett nationellt godkännande har Republiken Portugal endast fullgjort sina skyldigheter enligt direktiv 89/106.

Domstolens bedömning

56 I artikel 1 i beslut 3052/95 avses åtgärder genom vilka en medlemsstat hindrar den fria rörligheten för produkter som är lagligen tillverkade eller saluförda i en annan medlemsstat.

57 I beslut 3052/95 avses med begreppet åtgärd alla åtgärder som vidtas av en medlemsstat, utom domstolsbeslut, och som får till följd att den fria rörligheten begränsas för varor som är lagligen tillverkade eller saluförda i en annan medlemsstat, oavsett vilken form åtgärden har eller från vilken myndighet den härrör (domen i de ovannämnda förenade målen Radiosistemi, punkt 68).

58 Eftersom de beslut som fattats av EPAL och LNEC, med stöd av lagdekretet och ministerkungörelserna av den 2 november 1970 och den 7 april 1971, som helhet betraktade får till följd att användningen av rören i fråga förbjuds, skall de anses utgöra en åtgärd i den mening som avses i artikel 1 i beslut 3052/95.

59 Som påpekats ovan i punkterna 31–35 är det inte fråga om en åtgärd som föreskrivs i direktiv 89/106. Till skillnad från vad Republiken Portugal har gjort gällande

omfattas således inte åtgärden av det undantag från anmälningsskyldigheten som föreskrivs i artikel 3.2 i beslut 3052/95.

60 Republiken Portugal har således underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt beslut 3052/95 genom att inte anmäla denna åtgärd till kommissionen inom 45 dagar.

61 Följaktligen är även kommissionens andra anmärkning välgrundad.

62 Mot bakgrund av det ovan anförda fastställer domstolen att Republiken Portugal har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 28 EG och 30 EG samt enligt artiklarna 1 och 4.2 i beslut 3052/95, genom att inte beakta godkännandeintyg som utfärdats i andra medlemsstater vid ett förfarande för godkännande, enligt artikel 17 i lagdekretet, av polyetylenrör som importerats från dessa medlemsstater och genom att inte underrätta kommissionen om denna åtgärd.

Rättegångskostnader

63 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Republiken Portugal skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Republiken Portugal har tappat målet, skall kommissionens yrkande bifallas.

På dessa grunder beslutar domstolen (första avdelningen) följande dom:

1) **Republiken Portugal har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 28 EG och 30 EG samt enligt artiklarna 1 och 4.2 i Europaparlamentets och rådets beslut 3052/95/EG av den 13 december 1995 för att fastställa ett förfarande för ömsesidig information om nationella åtgärder som avviker från principen om fri rörlighet för varor inom gemenskapen, genom att inte beakta godkännandeintyg som utfärdats i andra medlemsstater vid ett förfarande för godkännande, enligt artikel 17 i de allmänna reglerna om stadsbyggande, vilka antagits genom lagdekret nr 38/382 av den 7 augusti 1951, av polyetylenrör som importerats från dessa medlemsstater och genom att inte underrätta Europeiska gemenskapernas kommission om denna åtgärd.**

2) **Republiken Portugal skall ersätta rättegångskostnaderna.**

Underskrifter